

Notat

Til: Folketingets Uddannelsesudvalg
Fra: Dansk Erhverv

Globale kompetencer til fremtidens erhvervsliv

Hvorfor flerfaglige
professionshøjskoler?

1) En global kompetenceplatform for dansk erhvervsliv
Fremtidens erhvervsliv i Danmark har brug for højt kvalificeret arbejdskraft på bachelorniveau, der er internationalt anerkendt og konkurrencedygtig på globalt plan.

2) Ét uddannelsessystem til ét arbejdsmarked
Det er Dansk Erhvervs erklærede politik at imødegå opdelingen på det danske arbejdsmarked i offentlig og privat sektor. Derfor har Dansk Erhverv været positiv overfor et sammenhængende og erhvervsrettet uddannelsessystem med flerfaglige professionshøjskoler under forudsætning af, at der blev tilvejebragt de rette rammer for et ligeværdigt samspil mellem CVU'er, erhvervsakademier og øvrige MVU- og KVVU-institutioner.

3) Uddannelse i flerfaglige læringsmiljøer er mere attraktive
Hvis halvdelen af en ungdomsårgang skal gennemføre en videregående uddannelse, hvis hovedparten af væksten skal ske i den ikke-universitære sektor og hvis de videregående uddannelser fortsat skal have en vis geografisk dækning, skal der skabes nye flerfaglige læringsmiljøer netop fordi, de vil kunne styrke uddannelsernes tiltrækningskraft overfor de unge. Den tiltagende internationale konkurrence om viden og kompetence aktualiserer kun dette behov yderligere.

4) Det danske arbejdsmarked konvergerer
Øget offentligt-privat samspil, brancheglidning på det private arbejdsmarked og mobilitet på tværs af offentlig og privat sektor betyder, at arbejdsmarkedet får behov for nye tværgående kompetencer. Det skal det danske uddannelsessystem bidrage til ved at opløse de nuværende silosystemer til gavn for faglig synergi og nytænkning på tværs af sektorer.

5) Mismatch mellem udbud og efterspørgsel

Det nuværende videregående uddannelsessystem har ikke været i stand til at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel efter uddannelser af høj kvalitet og videnarbejdere, som arbejder på tværs af fag, brancher og erhverv samt offentlig og privat sektor. Derfor er der behov for innovation i uddannelsessystemet med henblik på at udvikle nye uddannelser, der trækker på hele kompetenceviften - fra IKT, design og teknologi over økonomi, finansiering og forretningsforståelse til læring, sprog, kultur- og brugerforståelse.

6) Turbo på den regionale erhvervsudvikling

Regionernes små og mellemstore virksomheder har behov for adgang til veluddannet arbejdskraft, viden og kompetence fra regionale uddannelsesmiljøer. Derfor bør der etableres stærke professionshøjskoler, som dels kan tilbyde det regionale erhvervsliv grund-, efter- og videreuddannelse af høj kvalitet - dels kan fungere som videntcenter og samarbejdspartner i vidennetværk og udviklingsprojekter, herunder med universitetssektoren via forskningstilknytning. Konkret bør professionshøjskolerne få en central rolle i forhold til at udmønte de regionale vækstforas erhvervsudviklingsstrategier.

Flere erhvervsrettede videregående uddannelser

I dag er der et misforhold mellem færdiguddannedes kompetenceprofil på det videregående uddannelsesområde og arbejdsmarkedets beskæftigelsesprofil. Knap to tredjedele af de personer, der afslutter en videregående uddannelse (kort, mellemlang og lang), får beskæftigelse i den offentlige sektor. Det skal ses i forhold til, at den private sektor udgør to tredjedele af det danske arbejdsmarked. Herudover udgør servicesektoren knap 70 procent af den samlede danske beskæftigelse.

Derfor bør de videregående uddannelser i højere grad adressere kompetencebehov på fremtidens arbejdsmarked og nye vækstområder. Samtidig bør der iværksættes en målrettet indsats for brobygning i uddannelsessystemet. Hvis studerende på traditionelt offentligt hhv. privat rettede uddannelser får en fælles platform for at udvikle en gensidig forståelse for arbejdsvilkår, værdier og kultur, gødes jorden tilsvarende for øget samspil mellem det offentlige og private arbejdsmarked. Uddannelsespolitik skal således tænkes tættere sammen med arbejdsmarkeds- og erhvervs politik.

Leverancesystemet skal være på plads

Skal det politiske ønske om at øge udbuddet af erhvervsrettede uddannelser indfris, skal leverancesystemet være på plads. De nuværende offentligt rettede CVU'er har af gode grunde ikke faglige forudsætninger for at ekspandere på det erhvervsrettede område. Derfor bør professionshøjskolerne etableres på en bredt funderet institutionsplatform, der også omfatter de bedste erhvervsakademier. Det synes imidlertid ikke at være tilfældet med det foreliggende lovforslag.

Modeller

Forslaget til lov om professionshøjskoler giver MVU-sektoren *de facto* monopol på udbud af professionsbacheloruddannelse, da de nye udviklingsmidler er øremærket til professionshøjskolernes udbud af professionsbacheloruddannelse. Dansk Erhvervs vurdering af de af Uddannelsesudvalget angivne tre modeller sker således under forudsætning af,

- at lovforslaget ændres, så erhvervsakademierne kan blive en ligeværdig del af professionshøjskolerne
- at den politiske aftale ændres, så erhvervsakademierne kan få adgang til udviklingsmidler til at udbyde professionsbacheloruddannelse

Model A

Fusionsmodellen er den ideelle udviklingsvej, hvis det politiske ønske om at øge udbuddet af erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser skal blive til virkelighed. De nuværende offentligt rettede CVU'er, som de kommende professionshøjskoler bygger på, har p.t. ingen forudsætninger for at indfri denne politiske målsætning. Derfor bør erhvervsakademierne få adgang til ligeværdig deltagelse i professionshøjskoler.

Model B

Partnerskabsmodellen bør være et supplement til model A for de erhvervsakademier, der ikke ønsker at fusionere med en professionshøjskole, men som foretrækker en ligeværdig partnerskabsaftale med en professionshøjskole.

Model C

Selvstændig vækst-modellen bør være en mulighed for de erhvervsakademier, der ser sig i stand til at udbyde bacheloruddannelse - fx på IT-området. Hvis model C skal være et reelt alternativ til model A og B, skal der øremærkes midler til erhvervsakademisektoren med henblik på opkvalificering og efterfølgende akkreditering til udbud af bacheloruddannelse.

Med afsæt i ovenstående redegøres i det følgende for Dansk Erhvervs principielle uddannelsespolitiske holdninger til etablering af professionshøjskoler.

Ligeværdighed

Det politiske afsæt for etableringen af professionshøjskoler har været, at de eksisterende CVU'er har haft *de facto* initiativret til at udvælge partnere og danne fundamentet for nye professionshøjskoler. Hermed blev der overladt et meget lille spillerum for erhvervsakademisektoren og ingeniørhøjskolerne - på trods af, at det netop er disse institutioners faglige kompetence, der er nøglen til at udvikle erhvervsrettede uddannelser.

Hvis lovgrundlaget ikke ændres med henblik på at tillade, at erhvervsakademier kan fusionere med professionshøjskoler på lige vilkår, risikerer vi, at de nuværende CVU'er går på strandhugst blandt erhvervsakademiskolerne for at tilkøbe sig teknisk-merkantile kompetencer. Kannibalisierung af erhvervsakademiernes ledelses-, undervisnings- og udviklingskræfter på KVU-niveau vil således være stærkt undergravende for en fortsat udvikling af erhvervsakademisektoren, hvis der ikke åbnes op for, at erhvervsakademierne kan indgå som ligeværdige partnere i de kommende professionshøjskoler.

Balance mellem regionale hensyn og kritisk masse

Etablering af professionshøjskoler bør ikke reduceres til simpel talgymnastik og et spørgsmål om at etablere så få professionshøjskoler som muligt. Erhvervslivet - særligt de små og mellemstore virksomheder - har behov for regional adgang til veluddannet arbejdskraft.

Derfor bør den regionale uddannelsesdækning balanceres hårfint med behovet for institutioner med kritisk masse i relation til studentervolumen, lærerkræfter og varetagelse af videncenterfunktioner, herunder samspil med de regionale vækstråd og andre erhvervsfremmeaktører. Adgang for erhvervsakademier i professionshøjskoler vil tillige understøtte målsætningen om geografisk dækkende professionshøjskoler.

Sammenhæng

Lovgrundlaget bør sikre, at professionsbachelorer får direkte adgang til relevant kandidatuddannelse, ligesom der bør knæstættes et robust princip for anerkendelse af realkompetence.

Med eller uden ungdomsuddannelse?

Fordele og ulemper ved fuld integration af erhvervsakademiernes udbud af ungdomsuddannelse bør overvejes nærmere.

Fordelene kan være, at der skabes en sammenhængende fødekæde for EUD- til professionsbachelorniveau.

Tilsvarende giver det mulighed for at medtage lærerkræfter med teknisk-merkantile kompetencer fra EUD, HG og HHX til gavn for undervisningen på erhvervsrettede videregående uddannelser i professions-højskoleregi.

Ulemperne kan være, at professionshøjskoler med udbud fra EUD- til professionsbachelorniveau får en meget sammensat uddannelsesportefølje og en størrelse, der vanskeliggør strategisk fokus, professionel styring og målrettet udvikling af nye erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser.

Erhvervsakademierne bør selv kunne vælge institutionel fremtid med udgangspunkt i model A, B og C.

Organisation

Der bør sikres en bred, ligeværdig og balanceret sammensætning af professionshøjskolernes professionelle bestyrelser, som afspejler det fremtidige arbejdsmarked. Konkret bør det fremgå klart af lovgrundlaget for professionshøjskolerne, at bestyrelserne sammensættes med ligelig repræsentation af offentlige og private aftagere, der tillige bør udpeges i deres personlige egenskab. Endvidere synes fakultetsopdeling at være et hensigtsmæssigt organisationsprincip i det omfang, det ikke sker på bekostning af flerfaglig synergi og tværgående samarbejde.

Reel forskningstilknytning

Sporene fra de hidtidige aftaler om forskningstilknytning af CVU'er til universiteter skræmmer. Derfor bør de nye professionshøjskolars forskningstilknytning til universitetssektoren prioriteres særdeles højt med henblik på videnuudveksling, kvalitetsudvikling, sammenhæng og brobygning.

Målsatte økonomiske incitament

Lovgrundlaget bør sikre, at professionshøjskolernes udviklingskontrakter og udmøntning af globaliseringsmidler klart prioriterer en udvikling af erhvervsrettede uddannelser, herunder udvikling af nye flerfaglige uddannelser. Derudover bør professionshøjskolernes videncenterfunktioner prioriteres økonomisk.

Evaluering i 2012

I lovgrundlaget bør der indgå et krav om evaluering af højskolernes udvikling og samarbejde inden for en femårig periode.

Kvalitetsløft af KVVU

Etablering af professionshøjskoler med integration af erhvervsakademier skal ses i sammenhæng med et kvalitetsløft af eksisterende KVVU-uddannelser med henblik på at øge kvalitet, relevans, fleksibilitet og sammenhæng. Sektoren bør forberede sig på nye akkrediteringskrav gennem en konsolidering af kvalitet og kritisk masse forankret i bæredygtige institutioner.

Erhvervsskolernes primære opgave bør fortsat være at udbyde praksisnær EUD, gymnasial uddannelse og efter- og videreuddannelse. Udbud af videregående uddannelse bør ikke ske på bekostning af denne kerneopgave.